

ŠTÁTNY PEDAGOGICKÝ ÚSTAV

CIEĽOVÉ POŽIADAVKY NA VEDOMOSTI A ZRUČNOSTI MATURANTOV Z RUSKÉHO JAZYKA ÚROVEŇ B1

BRATISLAVA 2012

Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 30. 8. 2013
pod číslom 2013-10834/28677:1-0922 s platnosťou od 1. 9. 2013.

ÚVOD

Cieľom maturitnej skúšky z ruského jazyka je zosúladienie požiadaviek na jazykové vedomosti a rečové spôsobilosti žiakov, zjednotenie kritérií hodnotenia komunikačnej jazykovej kompetencie žiakov a dosiahnutie objektivity maturitnej skúšky. Nový typ maturitnej skúšky umožní žiakom študovať doma aj v zahraničí a uplatniť sa na európskom trhu práce.

Úroveň zvládnutia cudzieho jazyka bola špecifikovaná už v roku 2001 v dokumente Rady Európy Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky. Učenie sa, vyučovanie a hodnotenie. (SERR).

Spoločný názov pre úroveň B1 a B2 je samostatný používateľ (independent learner), čo predpokladá, že žiak aktívne pristupuje k získavaniu vedomostí nielen na hodinách ruského jazyka, ale i prostredníctvom všetkých dostupných médií (samoštúdiom) v zhode so svojimi osobnými záujmami a profesijnou orientáciou. Požiadavky kladené na žiaka predpokladajú uvedomelý prístup žiaka k osvojeniu si cudzieho jazyka.

Model maturitnej skúšky z ruského jazyka je jednotný pre všetky typy stredných škôl. Podkladom pre vypracovanie cieľových požiadaviek sú Štátny vzdelávací program pre vyššie sekundárne vzdelávanie a materiál Rady Európy Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky. Učenie sa, vyučovanie a hodnotenie.

Na úrovni B1 žiak:

- rozumie hlavným bodom zrozumiteľnej spisovnej vstupnej informácie o známych veciach, s ktorými sa pravidelne stretáva v práci, škole, voľnom čase atď.,
- dokáže sa zorientovať vo väčšine situácií, ktoré môžu nastať počas cestovania v oblasti, kde sa hovorí týmto jazykom,
- dokáže vytvoriť jednoduchý spojený text na témy, ktoré sú mu známe alebo o ktoré sa osobne zaujíma,
- dokáže opísať svoje skúsenosti a udalosti, sny, nádeje a ambície a stručne odôvodniť a vysvetliť svoje názory a plány.

TEMATICKÉ OKRUHY

Tematické okruhy sú pre obe úrovne rovnaké. Základom hodnotenia bude rozsah slovnej zásoby, používanie gramatických štruktúr, stupeň jazykovej pohotovosti, obsahová stránka prejavu a pod.

Úlohou žiaka je zaujať stanovisko k téme a odôvodniť ho v rozhovore. Hodnotí sa vyjadrenie stanoviska, vecná argumentácia, výber faktov a informácií, gramatika.

1. Rodina a spoločnosť

- a) životopis (osobné údaje: meno, bydlisko, dátum a miesto narodenia, rodinný stav, významné momenty v živote),
- b) členovia rodiny (zovňajšok, charakter, záľuby),
- c) rodinné vzťahy (vzťahy medzi súrodencami, rodičmi a deťmi, starí rodičia, pomoc v rodine, domáce práce, všedné dni a rodinné oslavy).

2. Domov a bývanie

- a) môj domov (opis prostredia, v ktorom bývam, vybavenie miestností),
- b) bývanie v meste a na vidieku (výhody a nevýhody),
- c) ideálne bývanie (vlastné predstavy o bývaní).

3. Ľudské telo, starostlivosť o zdravie

- a) ľudské telo,
- b) bežné a civilizačné choroby, úrazy, telesné a fyzické stavy, návšteva u lekára, v lekárni,
- c) zdravý spôsob života (správna životospráva, telesná a duševná hygiena).

4. Doprava a cestovanie

- a) prípravy na cestu, dôvody, cieľ a význam cestovania (za prácou, na dovolenku, služobne),
- b) dopravné prostriedky (výhody a nevýhody jednotlivých dopravných prostriedkov),
- c) individuálne a kolektívne cestovanie (spôsob a druhy dopravy, druhy ubytovania, stravovanie).

5. Vzdelávanie

- a) školský systém (typy školských zariadení, skúšky, organizácia školského roka, klasifikácia, prázdniny),
- b) vyučovanie (rozvrh hodín, predmety, prestávky, školské stravovanie, aktivity na hodine),
- c) život žiaka (voľný čas, záľuby, mimoškolské aktivity, brigády, priatelia, vreckové).

6. Človek a príroda

- a) ročné obdobia, počasie,
- b) príroda okolo nás – fauna (zvieratá voľne žijúce, v ZOO, domáce) a flóra,
- c) stav životného prostredia (znečistenie zeme, vôd, ovzdušia), prírodné katastrofy.

7. Voľný čas, záľuby a životný štýl

- a) možnosti trávenia voľného času,
- b) organizovaný voľný čas (mimoškolské aktivity, krúžky, brigády),
- c) individuálne záľuby (umenie, kultúra, hudba, knihy, šport, domáce práce, príroda).

8. Stravovanie

- a) jedlá a nápoje počas dňa (raňajky, obed, večera), obľúbené jedlo,
- b) stravovacie možnosti a zariadenia (stravovanie v škole, doma, v reštaurácii),
- c) národné kuchyne – zvyky a špeciality (suroviny, jedlá, stolovanie).

9. Multikultúrna spoločnosť

- a) sviatky - zvyky a tradície (cirkevné a štátne sviatky, folklórne tradície a rôzne podujatia),
- b) spolunažívanie ľudí rôznych národností v jednej krajine,
- c) zblížovanie kultúr (kontakty kedysi a dnes), osobné kontakty s inými kultúrami, tolerancia.

10. Obliekanie a móda

- a) vplyv počasia a podnebia na odievanie,
- b) odev a doplnky na rôzne príležitosti,
- c) výber oblečenia (móda, vek, vkus, nálada, možnosti), starostlivosť o oblečenie.

11. Šport

- a) druhy športu (kolektívne, individuálne, letné a zimné, atraktívne športy, rekreačný a profesionálny šport),
- b) šport, ktorý ma zaujíma (aktívne, pasívne), dôvody,
- c) význam športu pre rozvoj osobnosti (fyzické a duševné zdravie, vôľové vlastnosti, charakter).

12. Obchod a služby

- a) nákupné zariadenia (obchody, hypermarkety, trhoviská),
- b) služby (pošta, banka, polícia, čerpacia stanica),
- c) reklama a vplyv reklamy na zákazníkov.

13. Krajiny, mestá a miesta

- a) dôležité miesta v mojom živote (rodisko, miesto štúdií, miesto trávenia víkendov a prázdnin),
- b) sprevádzanie turistov (privítanie, základné informácie o pobyte),
- c) turisticky zaujímavé miesta (hrady, zámky, kúpele, jaskyne) a mestá.

14. Kultúra a umenie

- a) možnosti kultúry v meste a na vidieku (múzeá, výstavy, divadlá, kiná, koncerty, cirkus, tanec),
- b) obľúbená oblasť kultúry a umenia (žánre, známe osobnosti),
- c) návšteva kultúrneho podujatia.

15. Knihy a literatúra

- a) knihy, e-knihy - výber, čítanie,
- b) obľúbený autor a žánre,
- c) prečítané dielo spisovateľa krajiny, ktorej jazyk sa učím (život a dielo spisovateľa).

16. Človek a spoločnosť

- a) morálka (správanie sa mladých a starších ľudí, etická výchova v rodine a v škole),
- b) spoločenská etiketa – stretnutia, pozdravy a blahoželanania, etiketa návštev: dôvody a čas, témy rozhovorov, pohostenie,
- c) normy a ich porušovanie (morálka a zákon, nedorozumenie a konflikt).

17. Komunikácia a jej formy

- a) typy komunikácie a jej význam (verbálna, neverbálna),
- b) komunikácia v rôznych situáciách (na verejnosti a v súkromí medzi mladými, mladými a staršími, na ulici, v škole, v rodine, v každodennom živote, vo výnimočných situáciách),
- c) moderné formy komunikácie (mobilný telefón, počítač - elektronická pošta, internet).

18. Masmédiá

- a) typy masovokomunikačných prostriedkov (ich využitie, výhody, nevýhody),
- b) tlač (noviny, časopisy, rubriky) - výber, nákup, čítanie – obľúbené články,
- c) rozhlas, televízia (obľúbené typy programov, sledovanosť).

19. Mládež a jej svet

- a) charakteristika mladých (zovňajšok, móda; vnútorná charakteristika: typické vlastnosti, záujmy),
- b) postavenie mladých v spoločnosti (práva a povinnosti, možnosti štúdia, práca, mladé rodiny),
- c) vzťahy medzi rovesníkmi a generačné vzťahy (konflikty - príčiny, prejavy, dôsledky).

20. Zamestnanie

- a) typy povolání (fyzická a duševná práca), voľba povolania, jej motivácia,
- b) trh práce (ponuka pracovných miest a nezamestnanosť, žiadosť o zamestnanie, profesijný životopis, prijímací pohovor),
- c) pracovný čas a voľný čas (zdokonaľovanie práce, nové technológie).

21. Veda a technika v službách ľudstva

- a) život kedysi a dnes (výdobytky vedy a techniky a životná úroveň, prístroje v domácnosti),
- b) pozoruhodné objavy a vynálezy vedy a techniky,
- c) veda a technika v službách človeka (elektronika, informatika, jadrová fyzika...).

22. Vzory a ideály

- a) pozitívne a negatívne charakterové vlastnosti, ideálny človek, kritériá hodnôt,
- b) človek, ktorého si vážim,
- c) skutoční a literárni hrdinovia.

23. Vzťahy medzi ľuďmi

- a) medziľudské vzťahy (v rodine a v škole, susedské, generačné),
- b) priateľstvo a láska (hodnotový systém, postoje, stretnutia, oslavy),
- c) spoločenské problémy (vzťah spoločnosti a jednotlivcov k postihnutým, závislým a bezdomovcom).

24. Slovensko

- a) krajina a obyvatelia,
- b) miesta, ktoré by som odporučil cudzincom,
- c) zvyky, tradície, konvencie.

25. Krajina, ktorej jazyk sa učím

- a) krajina a obyvatelia,
- b) miesto, ktoré by som rád navštívil,
- c) výnimočnosť, zvyky, tradície a konvencie.

CIEĽOVÉ KOMPETENCIE

Cieľové kompetencie sú všeobecne formulované požiadavky na vedomosti a zručnosti, ktoré si má žiak osvojiť, ak chce štúdium cudzieho jazyka ukončiť maturitnou skúškou.

Všeobecné kompetencie

Všeobecné kompetencie používateľa cudzieho jazyka zahŕňajú jeho vedomosti a praktické schopnosti, osobnú zainteresovanosť aj schopnosť učiť sa.

Žiak:

- uplatňuje vedomosti týkajúce sa zemepisných, hospodárskych, spoločensko-ekonomických a kultúrnych reálií,
- porovnáva reálie krajín, kde sa hovorí rusky, s reáliami vlastnej krajiny,
- správa sa v súlade s konvenciami príslušných krajín,
- uplatňuje získané vedomosti a schopnosti v každodennom živote,
- chápe potrebu celoživotného vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- získava nové vedomosti a schopnosti uvedomelo,
- opakuje si osvojené vedomosti a dopĺňa si ich,
- uplatňuje stratégie učenia sa cudzieho jazyka,
- uplatňuje osvojené vedomosti a schopnosti v príprave na svoje budúce povolanie.

Komunikačná jazyková kompetencia

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa ruským jazykom hovorí. Komunikačná jazyková kompetencia zahŕňa nasledovné zložky:

a) jazykové kompetencie

Žiak pozná a používa:

- slovnú zásobu vrátane frazeológie v rozsahu komunikačných situácií a tematických okruhov (lexikálna kompetencia),
- morfológické a syntaktické javy (gramatická kompetencia), slovotvorbu a funkcie gramatických javov (sémantická kompetencia),

- zvukové a grafické prostriedky jazyka (fonologická kompetencia: ortografická a ortoepická).

b) sociolingválne kompetencie

Žiak vie:

- komunikovať v rôznych spoločenských úlohách v bežných komunikačných situáciách, používať verbálne a neverbálne výrazové prostriedky v súlade so sociokultúrnym úzom v rusky hovoriacich krajinách,
- správne reagovať v rôznych spoločenských situáciách (pozdravy, oslovenie, nadviazanie rozhovoru, zvolania),
- dodržiavať konvencie slušnosti (vyjadrenie záujmu o druhého, výmena názorov, informácií, vyjadrenie obdivu, srdečnosti, pohostinnosti, obdarovanie, vyhýbanie sa priamym príkazom, vyjadrenie poľutovania, ospravedlnenia, vyhýbanie sa opravovaniu, protirečeniu, poučovaniu, primerané používanie slov ďakujem, prosím, vyhýbanie sa vyjadreniu asertívnej nadradenosti, neprimeranému sťažovaniu sa, neprimeranej nespokojnosti),
- používať výrazy ľudovej múdrosti (príslovia, porekadlá, ustálené spojenia), si uvedomiť rozdiely registra (veľmi formálneho, formálneho, neformálneho, rodinného, intímneho).

Žiak dokáže uplatňovať širokú škálu jazykových funkcií, používajúc bežné prostriedky neutrálneho štýlu. Uvedomuje si konvencie slušnosti a podľa nich aj koná.

Uvedomuje si najvýznamnejšie rozdiely medzi zvyklosťami, postojmi, životnými hodnotami v krajinách, ktorých jazyk sa učí, a porovnáva ich s vlastným postojom, životnými hodnotami a zvyklosťami vo vlastnej krajine.

c) pragmatické kompetencie

Žiak vie:

- ako prehovoriť (zámer, téma, následnosť, príčina, kohézia, koherencia, štýl, register, rétorika),
- ako funkčne využívať jazykové prostriedky na získavanie informácií, vyjadrenie postojov (súhlas, nesúhlas), na vyjadrenie modality (povinnosť, schopnosť), vôle (túžby, zámery), emócií (radosť, uspokojenie, nevôľa, záujem, prekvapenie, rozčarovanie, strach), na vyjadrenie etických zásad (ospravedlnenie, ľútosť, poľutovanie, súhlas, nesúhlas, pozdravenie, žiadosť, odmietnutie, začatie, udržiavanie a ukončenie rozhovoru),
- ako zostaviť prehovor vzhľadom na interaktívnu (výmena informácií) alebo transakčnú (sprostredkovanie informácií) schému.

KOMUNIKAČNÉ JAZYKOVÉ ČINNOSTI A STRATÉGIE

V obidvoch častiach maturitnej skúšky (externej i internej) sa preverujú receptívne (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) a produktívne (ústny prejav a písomný prejav) rečové činnosti a stratégie.

Počúvanie s porozumením

Žiak rozumie krátkym jednoduchým monologickým, dialogickým a kombinovaným ústnym prejavom informatívneho charakteru s tematikou každodenného života, ktoré sú prednesené v štandardnej ruštine a primeranom tempe reči.

Cieľové požiadavky

Žiak dokáže:

- porozumieť jednoducho vyjadreným faktografickým informáciám o častých každodenných témach alebo tých, ktoré sa vzťahujú na zamestnanie, identifikujúc všeobecné správy aj konkrétne detaily za predpokladu, že reč je zreteľne artikulovaná vo všeobecne známom prízvuku,
- porozumieť hlavným myšlienkam podaným spisovným jazykom na známe témy, s ktorými sa pravidelne stretáva v práci, škole, vo voľnom čase atď., vrátane krátkych rozprávání (SERR, s. 68).

Čítanie s porozumením

Žiak rozumie jednoduchým textom informatívneho a faktografického charakteru, primerane náročným textom s tematikou každodenného života a jednoduchším beletrizovaným textom.

Cieľové požiadavky

Žiak dokáže na uspokojivej úrovni porozumenia prečítať nekomplikované faktografické texty o témach vzťahujúcich sa na oblasť jeho záujmu (SERR, s. 71).

Ústny prejav - interakcia

Žiak dokáže:

- s istou dávkou sebadôvery komunikovať o známych i menej bežných záležitostiach, vzťahujúcich sa na jeho záujmy a odbornú oblasť. Dokáže získavať, odovzdávať, overovať a potvrdzovať informácie, riešiť menej bežné situácie a vysvetliť príčinu a podstatu problému,
- vyjadrovať svoje myšlienky na abstraktnejšie témy, akými sú napríklad filmy, knihy, hudba atď.,
- využiť široký okruh jednoduchého jazyka na zvládnutie väčšiny situácií, ktoré sa môžu vyskytnúť počas cestovania. Dokáže sa bez prípravy zapojiť do rozhovoru na známe témy, vyjadriť osobné názory a vymieňať si informácie o témach, ktoré sú mu známe, ktoré sú pre neho osobne zaujímavé, alebo sa vzťahujú na každodenný život (napríklad rodina, záľuby, práca, cestovanie a aktuálne udalosti), (SERR, s. 76).

Ústny prejav - produkcia

Žiak vie súvislo a s využitím jednoduchších jazykových prostriedkov hovoriť o svojich skúsenostiach, pocitoch, zážitkoch. Vie odôvodniť a vysvetliť svoj názor. Dokáže porozprávať jednoduchý príbeh a prerozprávať obsah prečítaného alebo vypočutého textu a vyjadriť svoj postoj.

Cieľové požiadavky

Žiak:

- reaguje na podnety jazykovo správne, zrozumiteľne a primerane situácii,
- vie začať, udržiavať a ukončiť rozhovor,
- vie správne reagovať na partnerove repliky v prirodzených a simulovaných situáciách, v situačných dialógoch,
- vie predniesť krátky monológ na určitú tému,
- vie opísať obrázky, mapy, diagramy, porovnať ich a vysvetliť súvislosti.

Písomný prejav

Žiak vie napísať jednoduchý súvislý prejav na témy z každodenného života a dokáže vyjadriť svoje postoje, pocity a dojmy. Vie správne používať základné lexikálne, gramatické, syntaktické a štylistické prostriedky vo formálnom a neformálnom písomnom prejave. Správne používa kompozičné postupy s ohľadom na obsah, adresáta písomného prejavu a slohový útvar.

Cieľové požiadavky

Žiak vie:

- napísať krátky oznam, správu, odkaz, ospravedlnenie,
- napísať primerane náročný súkromný list,
- napísať kratší úradný list: žiadosť o informáciu, sprievodný list, krátku správu,
- opísať predmet, miesto, osobu, udalosť (opis),
- napísať príbeh (rozprávanie),
- napísať krátky súvislý slohový útvar s vyjadrením vlastného názoru a pocitov.

Žiak dokáže:

- vytvoriť priamočiary opis o rôznych známych predmetoch v rámci vlastnej oblasti záujmu,
- pomerne plynulo podať priamočiare rozprávanie alebo opis ako lineárny sled myšlienok,
- podrobne opísať zážitky, ktoré zachytávajú pocity a reakcie,
- opísať podrobnosti o nepredvídateľných javoch, napríklad o nehode,
- vyrozprávať zápletku filmu alebo knihy a opísať svoje reakcie,
- opísať svoje sny, nádeje a ambície,
- opísať udalosti, či už reálne, alebo vymyslené,
- vyrozprávať príbeh (SERR, s. 60).

Celková písomná produkcia

Žiak dokáže napísať jednoducho členený súvislý text na celý rad známych tém vo svojej oblasti záujmu spájaním krátkych odlišných prvkov do lineárneho sledu (SERR, s. 63).

Všeobecná písomná interakcia

Žiak dokáže:

- poskytovať informácie a myšlienky na abstraktné aj konkrétne témy, pomerne presne kontrolovať informácie, pýtať sa na problémy alebo ich vysvetľovať,
- písať osobné listy a poznámky, vyžiadať si alebo poskytnúť jednoduché dôležité informácie a vysvetliť, čo považuje za dôležité (SERR, s. 85).

Korešpondencia

Žiak dokáže:

- napísať osobné listy s uvedením noviniek a vyjadrením myšlienok na abstraktné alebo kultúrne témy, akými sú hudba a filmy,
- podrobne napísať osobné listy opisujúce skúsenosti, pocity a udalosti (SERR, s. 85).

JAZYKOVÉ KOMPETENCIE

Nasledujúce príklady ilustrujú funkcie jazykových prostriedkov. Príklady uvádzané pri jednotlivých gramatických javoch zdôrazňujú funkčnosť gramatických štruktúr. Z toho dôvodu pri jednoduchých gramatických javoch slúžia príklady len na ilustráciu (viď zámenná).

1. Zvuková stránka jazyka

Žiak ovláda:

- výslovnosť
 - tvrdých a mäkkých spoluhlások,
 - tvrdých a mäkkých slabík (s jotovanými a nejotovanými samohláskami, s tvrdým a mäkkým znakom),
 - samohlások v prízvučnej a neprízvučnej pozícii (redukciu),
 - zvratnej častice -sia (-tsia, -ťsia),
 - adjektívnych koncoviek: -ogo, -ego,
 - spoluhláskových skupín: -čt-, -čn-, -gk-, -gč-, -stn-, -zdn-, -lnc,
 - zdvojených spoluhlások: -nn-, -ss-, -ll-...,
 - spoluhlások na konci slova (spodobovanie): -ov...,
 - predložiek *v, s, ot, k, bez, ob* so slovami začínajúcimi sa na samohlásku (v okne, s otcom, ob etom),
- stály a pohyblivý prízvuk v osvojených slovách,
- rytmus a intonáciu oznamovacích, opytovacích, rozkazovacích a zvolacích viet.

2. Grafická stránka jazyka

Žiak ovláda:

- správne písanie všetkých malých i veľkých písmen ruskej abecedy,
- rozdiely medzi hláskou a písmenom,

- ruskú abúku v abecednom poriadku.

Žiak vie:

- vyjadriť graficky mäkkosť a tvrdosť párových spoluhlások,
- vyjadriť graficky *j* v rôznych polohách,
- aplikovať vedomosti o písaní samohlások po spoluhláskach: *ž, č, š, šč, ц,*
- pravopis slabík: *gi, ki, chi,*
- aplikovať vedomosti o písaní záporovej častice *ne* pri slovesách,
- správne písať mäkký znak v slovesných tvaroch,
- pravopis zdvojených spoluhlások vo frekventovaných ruských a prevzatých slovách (*ruskij, Rossija, klass, iskusstvo*),
- aplikovať poznatky o písaní predpôň: *raz-/ras-, iz-/is-, voz-/vos-, bez-/bes-,*
- pravidlá písania názvov príslušníkov národov a obyvateľov miest,
- používať veľké písmená v názvoch štátov a dôležitých medzinárodných organizácií a sviatkov,
- správne písať názvy národov, národností a obyvateľov miest,
- aplikovať vedomosti o písaní čiarky (za oslovením, pred a za slovom *požalujsta*),
- správne používať interpunkčné znamienka v osvojených typoch viet.

3. Lexika

Žiak vie:

- aktívne používať 2000 - 2500 lexikálnych jednotiek, vrátane zdvorilostnej rečovej etikety a ustálených slovných spojení,
- používať asi 500 lexikálnych jednotiek určených na receptívne osvojenie pri čítaní a posluchu,
- chápať významové rozdiely medzi slovenčinou a ruštinou,
- tvoriť nové slová predponami, príponami, skladaním a odvodzovaním,
- rozlišovať a používať synonymá, antonymá, homonymá a viacvýznamové slová,
- chápať viacvýznamovosť slov v rôznych kontextoch,
- pochopiť internacionalizmy a odvodené slová,
- dešifrovať frekventované skratky a skrátene slová,
- používať rôzne druhy slovníkov: prekladový, výkladový, frazeologický,
- nájsť vhodnú lexému vo viacvýznamovom slovníkovom hesle.

4. Morfológia a syntax

4.1. Morfológia

Podstatné mená

Žiak vie:

- určiť rod a číslo podstatných mien (poznať rozdiely medzi slovenčinou a ruštinou),
- rozlišovať životné a neživotné podstatné mená, správne tvoriť 4. pád množného čísla,
- skloňovať podstatné mená podľa tvrdých a mäkkých skloňovacích vzorov,
- skloňovať frekventované podstatné mená neproduktívneho typu (brat, drug, syn, puť, mať, doč, imia, vremena...),
- tvoriť 1. pád množného čísla frekventovaných podstatných mien koncovkou -a/-ja (adresa, berega, učitelia, pojezda...),
- používať správne predložkové väzby podstatných mien,
- rozlišovať nesklonné podstatné mená.

Prídavné mená

Žiak vie:

- skloňovať prídavné mená a spodstatnené prídavné mená podľa tvrdého a mäkkého skloňovacieho vzoru,
- tvoriť k prídavným menám antonymá,
- tvoriť jednoduchý a opisný tvar 2. stupňa prídavných mien,
- tvoriť opisný tvar 3. stupňa prídavných mien,
- tvoriť frekventované krátke tvary prídavných mien,
- tvoriť správne tvary privlastňovacích prídavných mien (otcov, mamin),
- správne spájať prídavné mená s podstatnými menami (rod, číslo, pád).

Zámená

Žiak vie:

- tvoriť správne tvary osobných a privlastňovacích zámen vo všetkých pádoch,
- používať správne tvary opytovacích a vzťahných zámen (kto, čo, kakoj, katoryj),
- tvoriť a správne používať ukazovacie zámená (etot, tot, takoj).

Číslovky

Žiak vie:

- rozlišovať základné a radové číslovky,
- používať správne tvary základných čísloviek od 1 - 1 000 000,
- tvoriť správne tvary radových čísloviek a skloňovať ich,
- používať vo vetách správne väzby základných čísloviek s počítaným predmetom (podstatným menom),
- tvoriť a používať správne tvary čísloviek v dátumoch a letopočtoch,
- vyjadriť rozdiel hodnôt (staršie na 5 let, vyššie na 2 metra),
- vyjadriť približnosť (let 30, časov v šest'),
- vyjadriť čas (polovina piatogo, bez desiati vosem).

Slovesá

Žiak vie:

- tvoriť neurčitok sloviess,
- časovať slovesá v prítomnom čase,
- tvoriť správne tvary zvratných sloviess a časovať ich, poznať rozdiely v porovnaní so slovenčinou (igrať, stať, ostaťsia...),
- časovať slovesá s príponou: -ova-, -eva- (tancevať, risovať),
- časovať vybrané slovesá so zmenou kmeňovej spoluhlásky (pisať...),
- časovať vybrané neproduktívne slovesá (byť, piť, jesť, dať, davat', jest', jechať, žiť, idti, otkryť, nadeť, stať...),
- rozlišovať a používať slovesá pohybu (idti - chodiť, jechať - jezdiť...),
- používať slovesá pohybu s predponami (vyjti - ujti, prijechať, dojechať...),
- prakticky používať modálne slovesá (moč, choteť...),
- rozlišovať lexikálny význam dokonavých a nedokonavých sloviess,
- tvoriť a používať správne tvary budúceho času sloviess,
- tvoriť a používať tvary minulého času sloviess,
- tvoriť rozkazovací spôsob sloviess,
- tvoriť podmieňovací spôsob (minulý čas + častica *by*),
- transformovať vety s prídastiami a prechodníkmi na podrad'ovacie súvetia.

Príslovky

Žiak vie:

- tvoriť príslovky odvodzovaním od prídavných mien, podstatných mien, zámen, čísloviek a používať ich vo vetách,
- tvoriť a používať záporné príslovky s časticou *ni-*,
- tvoriť a používať opisný tvar 2. stupňa prísloviess,
- používať modálne príslovky (*nado, nužno, neľzia...*).

Predložky

Žiak vie:

- používať predložky s podstatnými menami a zámenami, predložkovými väzbami, vyjadriť predmetové a príslovkové vzťahy,
- význam predložiek *s, iz, o, ob, u, na, v, za, nad, pod, pered, po, do, vokrug, ot, posle, dl'a, v tečenije, krome* a správne ich použiť,
- odlišnú formu predložiek interferujúcich so slovenským jazykom (*protiv, meždu, sredi, okolo, čerez*).

Spojky

Žiak vie:

- správne používať prirad'ovacie spojky: *i, ni-ni, ne tol'ko-no i, no, a, vsio-taki, odnako, ili, ili-ili, to-to, potomu, poetomu,*
- používať vo vetách podrad'ovacie spojky: *čto, čto-by, kogda, jesli, choťa, potomu čto.*

Častice

Žiak vie:

- správne používať častice *ne, ni, li, že, by, to, ješčo, razve* a pozná ich význam.

4.2. Syntax

Žiak vie:

- tvoriť oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie vety,
- utvoriť z oznamovacích viet opytovacie a rozkazovacie vety,
- tvoriť kladné a záporné vety,
- vyjadriť úplný, čiastočný a zosilnený zápor vo vete (*net, ne, ni*),
- tvoriť jednoduché vety s neurčitkom sloviess (vyjadrenie žiadosti, prosby, rady),
- tvoriť vety s modálnymi slovami (*nužno, nado, neľzia, dolžen*),
- vyjadriť slovenské sloveso *mať/nemať* v rôznych významoch (*mať možnosť, mať rád...*),
- vyjadriť slovenské sloveso *byť/nebyť* v rôznych významoch (*nachádzať sa; sponový význam*),
- tvoriť pomocou spojok priraďovacie a podrad'ovacie súvetia,
- pretvoriť priamu reč na nepriamu a naopak, správne používať časticu *li*,
- zapamätať si rozdiel vo väzbe medzi ruskými a slovenskými slovesami bez predložky: *želať, prosiť, dobyť'sia (čego?), pozdrav'at', blagodarit', zabyť, prostiť (kogo?), bolet' (čem?, za kogo?), vladet', uvlekať'sia (čem?)...*,
- zapamätať si rozdiel vo väzbe medzi ruskými a slovenskými slovesami s predložkou: *igrať v (čto?), učastvovat' v (čom?), bolet' za (kogo?), vyjti zamuž za (kogo?), ženit'sia na (kom?), gotovit'sia k (čemu?), vspomniť (kom, čom?), lečit'sia ot (čego?), pozdrav'at' s (čem?)...*,
- zapamätať si rozdiel vo väzbe medzi ruskými a slovenskými podstatnými menami bez predložky: *pamjatnik (komu?)*.

5. Kulturológia

5.1. Umelecká kultúra

Literatúra

Spisovatelia:

Puškin, Lermontov, Gogol', Dostojevskij, Tolstoj, Čechov, Šolochov, Solženicyn, Jesenin, Pasternak, Cvetajevová, Bunin.

Literárne diela:

Slovo o pluku Igorovom, Eugen Onegin, Medený jazdec, K. A. P. Kern, Boris Godunov, Kapitánova dcéra, Rozprávka o cárovi Saltánovi, Plachetnica, Démon, Hrdina našich čias,

Revízor, Mŕtve duše, Taras Buľba, Biele noci, Zločin a trest, Vojna a mier, Anna Kareninová, Čajka, Ujo Váňa, Višňový sad, Tri sestry, Váňka, Spať len spať, Mne sa páči, Doktor Živago, Tichý Don, Osud človeka, Majster a Margaréta, Jeden deň Ivana Denisoviča.

Výtvarné umenie

Maliari:

Rubl'ov, Repin, Kramskoj, Surikov, Levitan, Serov, Vasnecov, Perov, Ajvazovskij, Chagall.

Dielo:

Trojica, Ruská krásavica, Portrét Musorgského, Neznáma, Nečakali, Burlaci na Volge, Bojarka Morozovová, Zlatá jeseň, Bohatieri, Al'jonuška, Trojka, Dievčatko s broskyňami, Kozáci, Deviata vlna, Ja a dedina.

Hudba

Hudobní skladatelia:

Glinka, Borodin, Rimskij-Korsakov, Musorgskij, Čajkovskij, Prokofiev, Šostakovič, Stravinskij.

Hudobné diela:

Ivan Susanin, Knieža Igor, Sadko, Boris Godunov, Eugen Onegin, Labutie jazero, Spiaca krásavica, Luskáčik, Petruška, Peter a vlk, Leningradská symfónia, Obrázky z výstavy.

Interpreti:

Šaliapin, Obrazcovová, Richter.

Autorská pieseň:

Vysockij, Okudžava, Pugačevová.

Balet:

Plisecká, A. Pavlovová, Ulanovová, Baryšnikov.

Divadelné a filmové umenie

Režiséri a herci:

Stanislavskij, Ľubimov, Ejzenštejn, Alexandrov, Tarkovský, Končalovskij, Michalkov, Menšikov, Maškov.

Filmy:

Křížník Potemkin, Andrej Rubľov, Ivanovo detstvo, Osud človeka, Unavení slnkom.

Zberatelia a organizátori kultúrneho života v Rusku:

Mamontov, Morozov, Tretiakov, Ďagilev.

5.2. Historická kultúra

Osobnosti ruskej histórie a politického života:

Nestor, Oleg, Vladimír, Jaroslav Múdry, Ivan IV. - Hrozný, Dmitrij Donskoj, Alexander Nevskij, Jurij Dolgorukij, Peter I., Katarína II., Suvorov, Kutuzov, Lenin, Stalin, Žukov, Gorbačov, Jel'cin.

Udalosti:

Kyjevská Rus, prijatie kresťanstva, tatárska nadvláda, bitka na Kulikovskom poli, Moskovská Rus, impérium Romanovcov, Vlastenecká vojna v r. 1812, povstanie dekabristov 1825, Októbrová revolúcia 1917, Veľká vlastenecká vojna, perestrojka.

5.3. Geografická kultúra a umelecko-historické pamiatky miest

Pohoria, jazerá, rieky, polostrovy, ostrovy:

Ural, Kaukaz, Altaj, Volga, Jenisej, Don, Neva, Angara, Lena, Ob, Irtyš, Amur, Bajkal, Onežské a Ladožské jazero, Kamčatka, Čukotka, Krym, Sachalin, Kurily.

Nové a staré názvy veľkých miest a oblastí:

Moskva, Sankt-Peterburg, Leningradská oblasť, Nižný Novgorod, Jekaterinburg, Volgograd, Kiži, Kolomenskoje, Zolotoje koľco, Sergijev Posad – Zagorsk, Chrám Pokrova na Nerli, Novgorod, Vladivostok, Murmansk, Jasná Poľana, Petrodvorec, Cárské Selo.

Pamiatky Moskvy a Petrohradu:

Chrám Vasilija Blaženého, Kremel', Červené námestie, Veľké divadlo, Malé divadlo, Divadlo Obrazcova, Tretiakovská galéria, MGU, Šeremetievo 2, Lužniki, Puškinovo múzeum výtvarného umenia, Ostankino, Arbat, Novodeviči cintorín a kláštor, Divadlo na Taganke, Chrám Krista Spasiteľa, moskovské metro, Puškinov pamätník.

Medený jazdec, Ermitáž, Zimný palác, Smolný palác, Alexandrovský stĺp, Petropavlovská pevnosť, Ruské múzeum, Nevský prospekt, Isaakijevský chrám, Piskarevský cintorín, Letný sad, Mariinské divadlo, Admiralita.

5.4. Veda a technika

Osobnosti:

Lomonosov, Mendelejev, Pavlov, Ciolkovskij, Kurčatov, Tupolev, Korolov, Gagarin, Tereškovová, Filatov.

5.5. Lingvokulturológia

Pojmy:

Matrioška, chochloma, palechská škatulka, žostovské podnosy, dymkovská hračka, pavlovská šatka, sarafan, ušanka, balalajka, samovar, bliny, boršč, peľmene, šči, kvas, maslennica, roždestvo, pascha, novoseľje, Trojica, „baňa“, trojka, sputnik, lunochod, biele noci, kopejka, rubel', peredvižniki, Mocná hústka, koníček-hrbáčik, sedemmil'ové čižmy, obrus prestri sa, šapka – nevidimka, Ivanuška Duračok, sestrička Al'fonuška, Koščeť Nesmrteľný, Vasilisa Prekrásna (Premúdra), lietajúci koberec, ZAGS, MCHAT, ZSSR, SNŠ, „Sovremennik“, Ruské sezóny, Dubna, hviezdne mestečko, Ruská federácia, Štátna дума, glasnosť, perestrojka.

Úpravy cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov z ruského jazyka úroveň B1 pre žiakov so zdravotným znevýhodnením

Žiaci so sluchovým postihnutím

Počúvanie s porozumením

Požiadavky, ktoré vyžadujú auditívnu skúsenosť, sa upravujú alebo vypúšťajú podľa druhu a stupňa sluchového postihnutia.

Zvuková stránka jazyka

Požiadavky súvisiace s výslovnosťou sa upravujú a nepresnosti výslovnosti v interpretovaní textu sa nehodnotia.

Nepresnosti vo výslovnosti nie sú prekážkou v komunikácii v ruskom jazyku.

Žiaci so zrakovým postihnutím

Tematické okruhy

Požiadavky, ktoré vyžadujú vizuálnu skúsenosť, sa upravujú alebo vypúšťajú podľa stupňa zrakového postihnutia.

Čítanie s porozumením

Požiadavky, ktoré vyžadujú vizuálnu skúsenosť, sa upravujú alebo vypúšťajú podľa stupňa zrakového postihnutia.

Žiaci s narušenou komunikačnou schopnosťou

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Nepresnosti vo výslovnosti nie sú prekážkou v komunikácii v ruskom jazyku.

Nepresnosti výslovnosti a plynulosti reči v interpretovaní textu sa nehodnotia.

Žiaci s telesným postihnutím

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Žiaci s vývinovými poruchami učenia

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Žiaci chorí a zdravotne oslabení

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Žiaci s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Žiaci s poruchami správania

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Žiaci s poruchami aktivity a pozornosti

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Použitá literatúra

GABRIŠOVÁ, A. a kol. 2009. *Pedagogická dokumentácia z ruského jazyka. Úroveň B1*. Štátny pedagogický ústav: 2009. 74 s. ISBN 978-80-89225-90-3.

Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky. Učenie sa, vyučovanie, hodnotenie. Bratislava: Štátny pedagogický ústav. 2006. 252 s. ISBN 80-85756-93-5.